

ENERGIA

XARXA PER LA SOBIRANIA ENERGÈTICA

PREGUNTA: Voleu que la ciutadania de Catalunya estableixi un control democràtic directe del sector energètic?

RESPOSTA: Sí / No

ARGUMENTARI CURT

Vivim en un món on l'energia es troba en mans d'unes poques empreses. L'oligopoli energètic a l'estat espanyol és un cas flagrant. En aquest marc, l'energia, lluny de considerar-se un bé comú i un dret humà essencial, es considera una mercaderia i un producte financer. Les conseqüències d'això tant a nivell social (pobresa energètica, violència i desposseïció, estafa i manca de transparència) com a nivell de planeta (canvi climàtic, contaminació...) són insostenibles i intolerables.

Sabem que és temps d'afrontar amb valentia i urgència el repte de planificar, generar una manera diferent de conviure amb l'energia. La fi dels combustibles fòssils i la consciència que els recursos energètics són finits, les conseqüències que l'ús d'aquests recursos té sobre el planeta i la vida dels que hi vivim en ell són cada cop més evidents.

Per poder fer un gir de 180 °C en la nostra manera de conviure amb l'energia de manera que sigui més justa i sostenible socialment i ecològicament, creiem que el primer pas és canviar de mans el seu control. És necessari controlar-la democràticament.

La connivència del poder polític amb l'energètic i financer fa difícil pensar que aquest canvi es pugui donar des de la democràcia "representativa" que tenim. Cal apostar per avançar cap a una democràcia directa de manera que puguem decidir entre tots quanta energia necessitem, de quines fonts ha de provenir i per a què prioritzem utilitzar-la.

ENERGIA

XARXA PER LA SOBIRANIA ENEGÈTICA - Argumentari Curt

L'energia avui..

... prové de fòssils+urani, recursos finits

La vida humana es sosté gràcies a una base material que consisteix, principalment ⁱ en l'extracció i combustió de recursos fòssils (petroli, carbó i gas), i d'urani (veure fig. 1). Aquests recursos permeten l'obtenció del que fins fa poc era energia barata i abundant. Aquest mètode de producció d'energia és insostenible perquè es basa en recursos finits que estan arribant a la seva fiⁱⁱ. És insostenible perquè genera forts impactes tant al medi com a les persones.

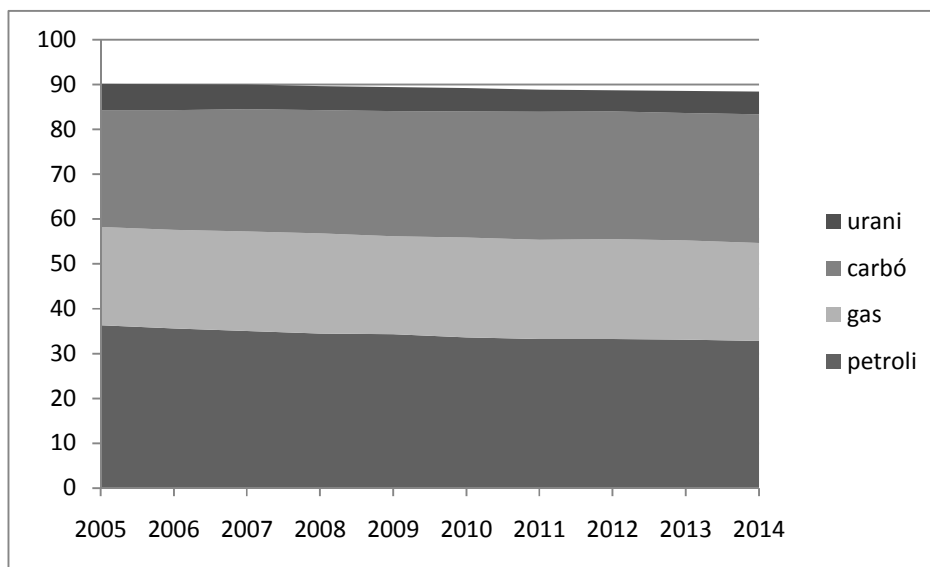

Fig.1. Consum mundial total d'energia per combustible (%)
(International Energy Outlook 2013, U.S. Energy Information Administration)
[[http://www.eia.gov/forecasts/ieo/pdf/0484\(2013\).pdf](http://www.eia.gov/forecasts/ieo/pdf/0484(2013).pdf)]

... és un producte de consum i financer

L'energia, que ajuda a satisfer les necessitats més indispensables de les persones, ha esdevingut un recurs mercantilitzat, i el seu accés i la seva gestió no es basa en criteris d'equitat, de justícia social i ambientals sinó en criteris lucratisⁱⁱⁱ.

A més, molts costos (monetaris i no) relacionats amb l'extracció d'aquests recursos són externalitzats, i sovint deixen darrera seu una empremta de contaminació, degradació ambiental, explotació laboral, violència i pobresa tant als territoris exportadors com als importadors d'aquestes fonts d'energia^{iv}.

ENERGIA

XARXA PER LA SOBIRANIA ENEGÈTICA - Argumentari Curt

El món que aquest model energètic genera

Pobresa energètica

La crisi econòmica que estem vivint, propiciada en bona part pel propi esgotament dels recursos fòssils, ha visibilitzat els impactes que té sobre les persones aquesta concepció de l'energia. Només a Catalunya, el 17% de la població està abocat a viure en situació de pobresa energètica.^v

Càstig a renovables

Els mateixos criteris de benefici econòmic són els que expliquen com és que vivim en un territori amb gran potencial d'aprofitament de fonts energètiques renovables, però els recursos que s'utilitzen són no renovables i provenen d'aquells racons de la Terra que ofereixen una millor relació cost-benefici per a les empreses que els exploten. Com a conseqüència, som un país amb una alta dependència energètica.

Les renovables permeten potenciar l'autoconsum i aplicar estratègies de balanç net que augmentarien l'eficiència al consumir-se la major part de l'energia en el punt de producció i facilitarien la descentralització de l'energia. Aquestes estratègies estan sent fins i tot, sancionades per l'administració^{vi}.

Agressions al territori

Avui vivim una fase en la que es promou l'explotació de reserves fins ara inaccessibles amb noves tècniques d'extracció. L'aparició del fracking^{vii} i l'extensió de les exploracions i explotacions d'hidrocarburs al litoral de casa nostra^{viii} i d'urani a l'Alta Anoia, -afortunadament desestimada-^{ix}, la utilització de la plataforma petrolífera en desús Castor coma magatzem de gas^x no responen a demandes ciutadanes ni tampoc revertiran positivament a la societat.

Manca de democràcia

El que aglutina totes aquestes circumstàncies és el fet que no tenim capacitat de control ni decisió sobre els mitjans de producció energètics; no podem decidir quina energia volem utilitzar, ni quanta energia volem generar, ni per a què prioritzem utilitzar-la. A dia d'avui, som mers clients de serveis energètics.

Recordem el primer punt del manifest de la Xarxa per la sobirania energètica^{xi}:

*- **Democràcia:** hem de ser capaços de decidir què produïm, com ho produïm i, sobretot, per a què ho produïm. La generació d'energia ha de respondre en primer lloc a criteris i necessitats socials col·lectivament identificats.*

ENERGIA

XARXA PER LA SOBIRANIA ENEGÈTICA - Argumentari Curt

Perquè com a ciutadania no som consultats sobre quines formes d'energia volem promoure i es prioritzen unes formes sobre altres, en benefici de les grans empreses del sector i en perjudici de les petites empreses del camp de les renovables, i dels autoconsumidors, puntals del que podria ser una nova manera de conviure amb l'energia més democràtica, justa social i ecològicament, amb criteris de decreixement energètic i arrelada al territori.

Recuperar el control democràtic sobre la gestió dels recursos energètics pot suposar fer un gir de 180º en la nostra manera de conviure amb l'energia. Situar a les persones al centre pot capgirar les decisions al voltant de què produïm, com ho produïm i sobre tot per a què ho produïm.

“Històricament, la manera en que les societats industrialitzades fan servir l'energia ha vingut determinada pels productors abans que pels usuaris [...] S'han preferit els sistemes elèctrics centralitzats per mantenir el control de totes les instal·lacions productives[...] Tanmateix, quan la qualitat de vida es posa al centre de les discussions, el diàleg sobre l'energia canvia. Si l'usuari té un protagonisme més gran en aquest diàleg, la producció i els consum d'energia per càpita seràn secundaris respecte els propòsits pels quals és utilitzada i com és produïda.”ⁱⁱ

El debat de l'energia es sol centrar en la pregunta: com aconseguim l'energia que satisfà i manté el mode de vida actual? En un món de recursos finits, amenaçat pels efectes del canvi climàtic, regulat per un model energètic oligopòlic, agressiu amb el territori i el paisatge, que penalitza les renovables i l'autoconsum, que asfixia les economies locals, que exclou els més vulnerables i els margina a situacions de pobresa energètica, violent amb les persones, creiem que el que s'escau és preguntar-nos:

Quin mode de vida és compatible amb un sistema energètic just sostenible i democràtic?

Cal que ho decidim entre tot@s

ⁱInternational Energy Outlook 2013, U.S. Energy Information Administration
[[http://www.eia.gov/forecasts/ieo/pdf/0484\(2013\).pdf](http://www.eia.gov/forecasts/ieo/pdf/0484(2013).pdf)]

ⁱⁱ Antonio Turiel, Condemnats a decreïxer, Programa Singulars 7 de novembre de 2012
<http://www.tv3.cat/videos/4325010/Antonio-Turiel-Condemnats-a-decreïxer>

ⁱⁱⁱ Oligopoly: El juego de la energia, Salvados, 18 de novembre de 2012 <http://vimeo.com/53834344>
Oligopoly2: El imperio eléctrico contra todos, Plataforma por un Nuevo Modelo Energético, 16 de maig de 2013,
https://www.youtube.com/watch?v=E8_vSep6c_8
¿Qué pasa con la energía eléctrica? Economistas frente a la crisis, 6 de febrero de 2014,
<https://www.youtube.com/watch?v=huGhf2pHeIA>

ENERGIA

XARXA PER LA SOBIRANIA ENEGÈTICA - Argumentari Curt

^{iv} Europe Energy games are not child's play-new report and cartoon

<http://www.counter-balance.org/europe%E2%80%99s-energy-games-are-not-child%E2%80%99s-play-new-report-and-cartoon/>

^v Pobreza energètica en España. Anàlisis de tendencias. Asociación de Ciencias Ambientales, 2014, 175 pàgs.

^{vi} Real Decreto Ley 9/2013 de 12 de julio

<http://www.suelosolar.es/newsolares/newsol.asp?id=8442>

^{vii} Plataforma Aturem el Fracking <http://aturemfracking.wordpress.com/>

^{viii} Plataforma Aturem les prospeccions a la costa catalana. <http://aturemprospeccions.wordpress.com/>

^{ix} [La Generalitat desestima les prospeccions d'urani a l'Alta Anoia](#)

<http://www.anoiadiari.cat/noticia/17627/la-generalitat-desestima-les-prospeccions-d-urani-a-l-alta-anoia>

^x Castor: la bombolla sísmica, Jordi Marsal, Ediciones Saldonar, 128 pàgs.

^{xi} Manifest fundacional de la Xarxa per la sobirania energètica: <http://xse.cat/manifest/>

^{xii} Seguretat Energètica Per a qui? Per a què?, Nicholas Hidlyard, Larry Lohmann y Sarah Sexton, Colección Cartografías del Vivir n°3, Libros en Acción, 157 pàgs., pàg 118